

DE DRUKPERS

ABONNEMENTSPRIJS

PER JAAR

België fr. 1,50
Buitenland » 2,00

OFFICIEEL ORGAAN DER STEDELIJKE FEDERATIE
VAN DE BOEK- EN DRUKNIJVERHEID VAN GENT
— VERSCHIJNEND MAANDELIJSCH —

ABONNEMENTSPRIJS

PER JAAR

België fr. 1,50
Buitenland » 2,00

Strijdt voor een goed

Voor alles wat de Redaktie en de uitgave betreft, wende men zich tot den beheerder A. HINKER, St Lievenstr., 104

Hebt uwe vakvereniging lief

Onz' Blijde Intrede!

Nooit al een nieuw blad, dat het licht ziet!... Bij elke gehoorde woord er gebeld, orwel... geweest. De jongelooze editoren juichen bij wanneer hun eersteling het licht ziet, terwijl menige andere moeder, reeds overlast met een al te talrijke zoons, weet en met een zucht uitroept: nog één opier bij!

Wij, die aan het ontstaan der *Drukpers* hebben medegeholpen, en aan wien de zorgen harer opvoeding en toekomst zijn toevertrouwd, wij begroeten hare verschijning met vreugde, met diezelfde voldoening die men gevoelt bij het bekomen van iets waar men al te lang naar *gotsch* heeft.

't Is omdat de verschijning der *Drukpers* voldoet aan eene dringende behoefte. Verscheidene ambachten, tot zelfs onze medewerklieden de fabriekwerkers, hebben hun eigen orgaan. De kruideniers, de bakkers, de herbergiers en menige andere tak der kleine burgerij hebben het hunne, waarom zouden wij, beoenaans der druknijverheid, geen blad bezitten, dat ons zou toelaten den weldoenden geest der vereeniging op te wekken bij de stielgenoten die nog van ons verwijderd zijn, dat ons zou toelaten al de betrachtelingen op te sommen die ons in staat moeten stellen onze plaats onder de zoo op waardige wijze te bekleeden?

Deze vraag werd door het bestuur der stedelijke Federatie van de Boeknijverheid van Gent ernstig overwogen en, zonder veel gerucht noch welkdanige pocherij, tot het uitgeven van een maandblad besloten.

En nu zijn wij hier.

Niettegenstaande er reeds vele bladen bestaan, zal *De Drukpers* geen opster zijn. Zij zal integendeel ons voeden met de noodige krachten tot den strijd voor lotsverbetering!

Zij zal de makke zijn, maar welens heldere vlam wij onze blikken zullen richten, wanneer sombere denkeelden ons beheerschen, en die van aard zouden zijn ons te ontmoedigen in dien dagelijkschen kamp voor een menschaardig bestaan!

Zij zal onze toevlucht zijn, wanneer men pogen zal een' aanslag te plegen op het ons rechtmatig verschuldigde loon!

Zij zal zijn als eene goede moeder, die hare kinderen beschermt, wanneer eenig gevaar opdagt!

Zij zal ons den weg aanwijzen, die we moeten volgen om meer voldoening, meer uitspanning te genieten, in ruil voor onzen arbeid!

Zij zal eene vrije tribuun zijn, waarin de leden der stedelijke Federatie, onder het toezicht der

redaktie, hunne grieven zullen bekend maken en middels vooruit zetten om dezen te verhelpen!

Nieuhad zullen wij ontzien. Alle misbruiken zullen onmedoogend aan den schandpaal gespijkerd worden. Doch wij zullen rechtvaardig zijn en vooral de waarheid hare plaats geven waarop zij recht heeft.

Wanneer de noodzakelijkheid zich opdringt, zullen wij ook onze leden op hunne plichten weten te wijzen, bij gevaar zij van het rechte spoor afwijken.

Daar zal het niet bij blijven. Onze *Drukpers* zal levens een verheven doel in acht nemen, namelijk den leden te bekwamen in het vak dat zij tot hun beroep hebben verkozen. Elke innaad zal er over eene ruime plaats beschikt worden, om technische artikels af te kondigen over de voornaamste nieuwigheden in de verschillende takken van de Boeknijverheid, ze nieuw te zetten en te herzien.

Op die manier zal, naast de opwekking, naast den strijd, ook het nuttig te lezen zijn.

Ziedaar het doel van ons verschijnen.

Wij ontkenen het niet dat vele moeilijkheden en opofferingen — vooral in den beginne — aan onze taak van opstellers verboden zijn, maar wij schrikken voor niets terug. Werken is ons leven, en geesteswerk, wanneer het geldt de belangen onzer vrienden te behartigen, is het aangenaamste werk dat ons kan opgelegd worden.

Wij belooven alles te zullen aanwenden om *De Drukpers* onder alle opzichten waardig te maken van de arbeiders tot wien zij zal gericht worden. Wij zullen ons blad omringen met de teederste zorgen die men aan zijn telg kan schenken.

Wij rekenen ook op de medehulp van al onze vrienden. Dat zij ons blad verspreiden en medehelpen om de verschillende aangeslotene vereenigingen der stedelijke Federatie nog sterker te maken dan zij heden zijn; dat zij hunne overtuigde hielden voor de vakvereniging in het hart der onverenigden uitspreken, opdat deze, op hunne beurt, plaats nemen onder de plooiën van het vaandel der solidariteit.

Wij doen een warm beroep op hunne verkleidheid, de vaste hoop koesterende dat dit beroep niet te vergeefs zal zijn.

Velen der onzen, bedeed met een subliem denkvermogen, kunnen onze taak oecindig veel vergemakkelijken door hun talent ten dienste van hun blad te stellen. Ook op hen rekenen wij en vooral betuigen wij hun onzen welgemeenden dank.

En nu, vooruit Vrienden, Heil, driemaal Heil onze *Drukpers* en Leve de Vakvereniging!

DE REDAKTIE.

„ De Drukpers „

De wijdevructe plant, ziet nogmaals met een' twiig Haar rijkheiden staan vergrooten ; Een nieuweling, heeft vaardig tot den oeuw'gen Zich bij zijn broedren aangesloten ; [knig Ten strijde gereed voor zelfbestaan, Is ook ontwikkling bij toegedaan!

Het gold nu, hem een' waarlijken naam te geven ; Een' naam, die boven andre nammen Sleeds aan sijn toonen, zijn hoogst verheven streven ; Zijn' trouwe lezers te bekwamen ; En mee te kampen in de rangen, Tot hooghoorden der vakbehangen!

Die naam was gauw gevonden : Ons maandchrift zou 't der *Drukpers* - zijn gewijid, Dien machtigen factor, die wijd en zijd, Het goede gaal verkonden!

Die immer in de weer, Bij ieder nieuw ontstaat, bij ledre nitvinding, Zijn licht werpt, meer en meer, Op al wat zonder hem voorwaart in 't niet verging!

Beoefenaren der edele boekdrukkunst, Op u berust een' duren plicht : Verleen den nieuwen telg awen steun, uw gunst ; Veel' handen maken arbeid licht ; Schenk allen hem uw' beste zorgen ! Dan vergt zijn' toekomst geene borgen !

Streng buiten alle politiek, Maar op' voor vakbelang, techniek, Ziedaar in 't korte saamgevat Het levensdoel van 't nieuwe blad.

THEO HINKER.

Handen uit de Vrouwen!

In de laatste algemeene Vergadering van den *Gentschen Boekdrukkersbond* is de kwestie der invoering van het nieuwe tarief te spraak gekomen. We zagen met genoegen het bestuur zich aansluiten bij de woorden van den spreker over deze kwestie, die, naar het ons toeschene, de toek was van velen zijner medeleden.

Met algemeenheid der tegenwoordigzinde leden werd aangenomen in 't kort eene algemeene bijeenkomst te houden, uitsluitend aan dit vraagstuk gewijid.

De Sectionarissen van al de drukkerijen zijn ingenoogd op de Bestuurszitting van *Woensdag 18 dezer*, om het bestuur in te lichten over den toestand van hun werkhuis en den geest der

Het archief van de Centrale der Boek- en Papiernijverheid- afdeling Gent

De Centrale der Boek- en Papiernijverheid is een van de oudste vakbonden van ons land. Ze ontstond tijdens het presyndicalisme van de 19e eeuw en was een samensmelting van verschillende nationale vakbonden van de grafische sector: de Belgische Typografische Federatie (gesticht in 1869), de Belgische Centrale der Boekbinders (gesticht in 1898) en de Centrale der Steendrukkers van België (gesticht in 1907). Deze twee laatste centrales zijn in 1924 gefusioneerd met de clichémakers om de Centrale van de Boekbewerkers te vormen. De verdere centralisatie van alle arbeidersorganisaties in de grafische sector kwam in 1944 met de vereniging van de Centrale van de Boekwerkers en de Belgische Typografische Federatie.¹ De Centrale der Boek- en Papiernijverheid-afdeling Gent (CBP-Gent) heeft haar eigen geschiedenis.

Vluchtige historiek van de CBP-Gent

Deze kleine voorgeschiedenis van de CBP-Gent is gebaseerd op enkele archiefstukken, voornamelijk redevoeringen ter gelegenheid van de 102e verjaardag van de CBP-Gent.² Dit soort redevoeringen kan men niet echt objectief noemen, vandaar dat deze tekst ook niet echt een toonbeeld van objectiviteit is. Hij geeft echter wel een eerste zicht op de geschiedenis van deze organisatie. Het archief omvat redelijk wat stukken om dit beeld verder bij te stellen.

Naar aanleiding van de 25e verjaardag van de Association Libre des Compositeurs Typographiques de Bruxelles in 1867 richtten enkele Gentenaars, onder leiding van Ferdinand Stoop, de Gentse Boekdrukkersbond op. Het officiële doel was om 'bijstand te verlenen in geval van ziekte of werkloosheid'. De werkelijke bedoeling was het strijden voor de lotsverbetering van de aangeslotenen. Dit in de statuten zetten was echter uit den boze, aangezien de patroons het bestaan van de bond niet zou-

Titelblad van het eerste nummer van *De Drukkers*, 15/01/1905 (Amsab-ISG, Gent)

den toestaan. Ondanks acties van de patroons tegen de boekdrukkersbond, telde die 180 leden in 1874. In dat jaar zocht men samenwerking op nationaal vlak en samen met Antwerpen sloot men zich aan bij de Belgische Boekdrukkersbond. Opvallend is dat de bond zich steeds ver gehouden heeft van alle politiek. De leden zelf werden volledig vrijgelaten in hun politieke en filosofische overtuiging zonder dat van bovenaf voorwaarden werden gestipuleerd. Deze apolitieke houding was typerend voor de grafische sector.³

Oorspronkelijk bestond de Boekdrukkersbond slechts uit één organisatie, die zowel typografen, boekbinders als steendrukkers verbond. Nadat in 1887 de steendrukkers een eigen bond gesticht hadden, zijn de boekbinders hen gevolgd. Vreemd genoeg werd dit zelfs aangemoedigd door de oorspronkelijke Boekdrukkersbond. In 1901 werd besloten om een federatie van al deze bewegingen op te richten om ze te versterken. In 1905 begon deze federatie een eigen strijdblad te drukken, *De Drukkers*.

Het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog leidde tot een grote werkloosheid. Na de oorlog was de syndicale kas niet alleen uitgeput, maar stonden er ook veel schulden open. De strijd ging echter verder. Na een serieuze staking slaagde men erin om een loonsverhoging van 125 procent te verkrijgen. In 1919 konden de boekarbeiders al van voordelen genieten dankzij het eerste collectieve contract. Door de nationale staking van 1925, de Wall Streetcrisis en de algemene staking van 1936 verbeterde de situatie echter niet. Tijdens de Tweede Wereldoorlog verbood de bezetter de traditionele vakbonden en verving hen door een eenheidsvakbond, de Unie van Hand- en Geestesarbeiders. Leaders van verboden vakbonden vormden clandestiene groepen met plannen voor de naoorlogse werking. Bij de Bevrijding maakten enkele leden van die clandestiene groepen het verschijnen van de eerste vrije dagbladen *Vooruit* en *La Flandre Libérale* mogelijk. Dezelfde mensen startten ook opnieuw met de vakbond en sloten zich in Brussel aan bij de fusie van al de beroepscentrales die later resulteerde in de Centrale van Boek en Papier. Om te kunnen functioneren, zette men een permanent secretariaat op poten. In de loop van de volgende jaren werden er heel wat voordelen verworven, zoals een vijfenveertigurenweek, een bedrijfspensioenfonds, een leerlingencontract, nog later een veertigurenweek ...

Archivalische inleiding

Dit archief is in 1994 binnengebracht in het toenmalige AMSAB en werd toen een eerste maal doorgenomen. Per doos werd er een algemene beschrijving opgesteld. Deze keer pakten we het archief volledig aan en stelden we vast dat het zich niet echt in een ordelijke staat bevond: veel ongeordende dossiers, veel stukken die schijnbaar geen verband hielden met de rest. Dit archief is duidelijk door elkaar gehaald of nooit echt geordend. Aangezien Amsab-ISG nog meerdere archieven van de CBP bezit, is het interessant om die samen te verwerken tot één integrale inventaris.

Het archief bevat onder meer verslagen van zowel voor 1940 als na 1944 en een uitgebreide briefwisseling. Naast archiefstukken van de CBP-Gent, zit er ook ar-

Vlag van de Fédération Typographique Belge (Amsab-ISG, Gent)

chiefmateriaal tussen van het ABVV, de Culturele Centrale en de Typografische Studiekring. De meeste stukken zijn van na 1944, maar er zijn er ook van de jaren 1920 en 1930. Enkele dateren zelfs van het einde van de 19e eeuw. Het archief (1886-1993) omvat 200 beschrijvingen, opgeborgen in 22 archiefdozen (2,2 lopende meter). Het is raadpleegbaar mits toestemming van de verantwoordelijke archivaris.

- 1 Rik HEMMERIJCKX, Het archief van de Centrale der Boek- en Papiernijverheid van België. In: *Brood & Rozen*, (1996)2, p. 45.
- 2 Amsab-ISG, Archief van de Centrale van Boek- en Papiernijverheid afdeling Gent, nr. 454, 20/160, Dossier betreffende het feest rond het 102-jarig bestaan.
- 3 Luc PEIREN, *Over Beren en Apen. Geschiedenis van de grafische vakbeweging in België*, Gent: Amsab-ISG, 2006, p. 53.